

IRCSIK VILMOS
Úton

Adorjánfa, Bodorfa,
Együtt jutnak pokolra.

– Szomorú disznószar, de megrepesztél! – mondta Szommer, akinek mindenre volt valami jó mondása.

Az utolsó távolsági busz éppen most húzott ki innen száz méterre a megállóból, nekünk pedig még ott volt egy jó pár méteres szakasz, meg egy rakomány bitumen, amit szét kellett teríteni. Az eltart legalább egy óra hosszát. Akkor kész a sztráda. Az elejét sosem láttuk, az utolsó méterek viszont pont nekünk jutottak, és pont szombaton délután ötkor. A szombatunk már ráment, most odalesz a vasárnap is. Döglődhetünk majd a lakókocsiban, ami úgy átforrósodik ilyenkor, mint a kemence. Micsoda hajtás volt itt az utóbbi hetekben, látástól vakulásig, vagy látástól Mikulásig, ahogy Szommer mondta. Jóformán egybefolytak a napok. Az ember azt se tudta, hogy fiú-e vagy lány. Nem volt se szombatunk, se vasárnapunk. Holnap festik fel a burkolati jeleket, az egy másik társaság, hétfőn jönnek a fejések, átvágják a szalagot, mi pedig egy házzal odébb állunk. Mintha itt sem lettünk volna. És éppen most nem mehetünk haza egy kicsit felszívni magunkat, rendesen megtisztálkodni, fehérneműt váltani, kaját pakolni a jövő hétre, na meg jól kinyújtózni az ágyban, vagy lefeküdni az asszony mellé. Már akinek van. Én éppen azon vagyok, hogy legyen. És ha jól számolom, már egy hónapja nem találkoztunk. Ha nem csipkedem magam, a végén még hoppon maradok. De hiába van az orrunk előtt a megálló, több járat nincs. Az egyik korán reggel, a másik késő délután. És kész. Mind a kettő átszállással. Az ember majrészhat, hogy le ne kesse a csatlakozást. Kivéve a vasárnapot, amikor egyik sem közlekedik. Persze, minek is kellene több járat olyan isten háta mögötti helyekre, mint Adorjánfa meg Bodorfa, ahová este hat óra után még a madár se jár, se csatlakozással, se anélkül, nem-hogy menetrend szerinti busz.

Szóval elment az utolsó busz, benne az öt adorjánfaival. Mert két brigádban vagyunk. Az egyikben ők tízen, a másikban mi tizenketten. Nekik szerencsénk volt, korábban végeztek. És a tízből öten el is mentek. Köztük Csutak is. Mi meg itt ragadtunk. Pedig máskülönben a két hely szinte elválaszthatatlan. Olyan közel vannak egymáshoz, hogy át lehet kiáltani az egyikből a másikba, és még a szólásban is együtt emlegetik őket:

Hát most csak egyedül mi jutottunk pokolra. Mert ez a lakókocsi tényleg olyan tüzes lesz, mint a pokol. Előre félek tőle. Persze, ebben a hőségben hétköznap is ilyen, csak hogy akkor estig kint melózunk a tűző napon, és ettől éjszaka egész hűvösnek érzi az ember. De hogy egész vasárnap itt szenvedni? A vasárnap nem arra való. Különösen ez a mostani vasárnap nem.

Amikor egy jó óra múlva visszamentünk a lakókocsiba, egy darabig csak ott kóvályogtunk. Nem tudtuk mit kezdeni magunkkal. Valaki az ágyára feküdt, valaki a széken üldögélt, valaki átöltözött, vagy úgy tett, mintha csinálna valamit. Csak szólni nem szólt senki egy szót sem. Én kezdtem nagyon unni a banánt, és a végén ki is bökttem:

– Most itt lődöröghetünk...

– Mint lófász a lakodalomban – fejezte be helyettem Szommer, aki más helyett is tudott jókat mondani, ha kellett.

– Múlt vasárnap legalább dolgozhattunk. Meg előtte is. – Ez már megint Szommer volt. Senki nem nevetett, amit én biztatásnak vettem, és nekiduráltam magam.

– Mi lenne, ha nekivágnánk?

– Hogyan? – kérdezte a kisebbik Rózsa, aki a bátyjával együtt az itt maradt adorjánháziak közül valahogyan átkeveredett hozzánk. Talán megbánták a dolgot, és forgattak valamit a fejükben. Ez a kisebbik folyton beszélt, mint a vízfolyás, a nagyobbik viszont olyan ritkán használta a száját, hogy megaludt volna benne a tej. Különösen ebben a nagy hőségben.

– Hát gyalog.

– Megbolondultál? – jöttek erre nekem mind a tízen, meg a kisebbik Rózsa. Mert a nagyobbik most is hallgatott. – Gyalog?

Csak Szommer sietett a segítségemre, akinek erre is volt egy jó mondása:

– Miért ne? Gyalog, mint Balog.

– Eredj a francba a hülyeségeddel! – támadtak most helyettem órá.

Én a váratlan segítségtől felbátorodtam, és csak tovább erőltettem a dolgot:

– Mi az az ötven kilométer?

– Egész pontosan ötvenhat – javított ki Gyürkös. Hiába, ő mindent mindenkinél jobban tud. Nem érdemes vele vitatkozni.

– Hát akkor annyi – hagytam rá. Úgysem enged az ötvenhatból.

– Mire hasad a hajnal, otthon leszünk – számolta Szommer az ujján az órákat meg a kilométereket.
– Ha jól kilépünk. Ötven kilométer, vagy ötvenhat. Az tíz-tizenkét óra. Attól függ, amitől lóg. Erőltetett menetben tíz. Mint katonáéknál. Mert én még az voltam. Nem ártana az ilyen nyápicoknak.

A kisebbik Rózsa mintha kezdte volna beadni a derekát:

– Közben megpróbálhatunk stoppolni. Hányan is lennének?

– Persze, stoppolni! Harisnyát vagy zoknit? Milyen marha áll meg ennyi embernek? – kérdezte Gyürkös, aki amolyan szószólója volt a többieknek. Helyettük is ő nyitotta ki a száját, mint a kisebbik Rózsa a bátyja helyett. – Hányan is lennének tulajdonképpen?

– Nézzük csak! – kapott a szón Szommer, és megint számolni kezdett az ujjain. De nem jutott semmire. Mindenki csak szabódott, hümmögött, és laposakat pislogott a semmibe.

– Különben is, holnap van a búcsú! – próbáltam tovább verni a vasat.

Ezzel aztán belenyúltam a darázs-fészekbe. Erről már mindenkinek volt véleménye. Csak úgy röpködtek a fejemhez a gúnyos megjegyzések:

– Nincs kedve egyedül nekivágni!

– Most aztán kibújt a szög zsákból!

– A búcsúi bálba készül.

– Azért olyan sietős neki.

– Nehogy a Csutak lecsapja a kezéről a csaját.

– Dehogy csapja! – válaszoltam egyszerre mindenkinek. Az persze igaz volt, hogy tényleg nem volt kedvem egyedül nekivágni, a bálban is tényleg ott akartam lenni, és Csutaknak tényleg piszok szerencséje volt, hogy elérte a buszt. De akinek szerencséje van a busszal, annak nincs szerencséje a szerelemben. Ebben teljesen biztos voltam.

– Na, akkor lássuk még egyszer! – mondta Szommer, és számolni kezdett az ujjain. Most már mind-egyikre jutott egy igen, és ráadásnak még a kisebbik Rózsa, aki persze a nagyobbik nevében is szavazott. Csak nem a búcsú felemlgetése tette?

– Mire várunk még? Indulás! – adta ki a parancsot Gyürkös.

– Ahogy mondtam. Mire hasad a hajnal, otthon leszünk! Erőltetett menetben – csatlakozott hozzá Szommer, és akkorát dobantott, mint egy baknyúl. Ezzel adta meg a kezdőlépést annak, aki még mindig

nehezebben szánta el magát. Erre mindenki összeszedte az előkészített motyóját, mert reggel még úgy volt, hogy megyünk a busszal. Nagy nehezen elindultunk. Hiába, ez a Szommer érti a dolgát. Ha ő nincs, rám biztos nem hallgattak volna. Én nem tudok beszélni a nyelvükön. Az a francos Csutak meg tényleg bekavarhat még nekem, ha nem vagyok észnél.

A búcsút persze igazán nem gondoltam komolyan. Ahogy nagyanyám mesélte, régen még processzióban jártak hozzánk ilyenkor messzi földről, templomi zászlókkal meg énekkel, Szent Kristóf tiszteletére. Manapság már egy lépést se tenne érte senki, nemhogy ötven kilométert. Ötvenhatot még úgyse. Legfeljebb azt emlegetik róla olykor-olykor, hogy ő az utasok és utazók védőszentje. Akinek azelőtt nem volt más megélhetősége a faluban, az emberemlékezet óta miatta szegődött útkaparónak, útmunkásnak, vagy később bandákban kubikolni járt, földet talicskázni, szintezni a nagy útépítéseken, most meg aszfaltozni. Ehhez értettek itt leginkább a férfiember, ez szállt apáról fiúra. Kristófra már a kutya se emlékezik, legfeljebb a nevekben. Ezért hívnak engem is így, meg még másik kettőt a tizenkettőnk-ből. Az egyik itt van velünk, a másik meg ott maradt. Ezen igazodjon el valaki! A búcsú nálunk a bálon kívül már csak nagyanyám siránkozásában él tovább, meg az emberek beszédében. Ha valahol túl sokan csődülnek össze, arra azt mondják, annyian vannak, mint a búcsúsok. Ha pedig valami nagyon tetszik, arra meg azt, hogy többet ér, mint kis búcsúban egy nagy pofon. És csettintenek hozzá a nyelvükkel. Merthogy ez a Kristóf napi a kis búcsú. A nagy búcsút ősszel tartották. Alighanem Szent Mihálykor. Ezt is nagyanyámtól tudom. Egyszer szégyenlősen bevallotta, hogy öregapám őt is egy ilyen kis búcsúban szerezte meg magának egy pofozkodás árán. Azokon a bálakon sokat pofozkodtak a lányokért. Néha a kés is előkerült. Azért is mondják még ma is, hogy többet ér, mint kis búcsúban egy nagy pofon. Na nem, kés az nem lesz, de még pofozkodás sem. Más időket élünk. Csutak talán el se jön. Csak ezek tették bele a bolhát a fülembe. Ha meg eljön, csak hadd jöjjön! Tessék! Allok elébe.

Közben kiértünk a hazavivő útra. Végig ezen kellett mennünk, szemben a nappal, ami úgy sütött ránk a szemünk magasságából, hogy majdnem belevakultunk, a lábunk alatt meg az aszfalt ontotta a forróságot. Helyenként úgy megolvadt, hogy beleragadt a cipő

talpa. Vártam, hogy Szommer valami jó beköpéssel feldobja a hangulatot, de az körülbelül egy negyed óra múlva csak ennyit tudott kipréselni magából:

– Felforr az agyvizem! – Ami legalább mégis elindította beszélgetést.

Először persze magunkból indultunk ki. Hogy ki a külön ember. Az az öt-e, aki, ahogy illik, elment a busszal, vagy a két Rózsa, akik inkább velünk jöttek, gyalog. Hogy miért, azt maguk sem tudták. A nagyobbik most is hallgatott, a kisebbik meg annyit mondott:

– Csak.

A hátramaradt ötről alaposan leszedtük a keresztvizet. Mi védtük a két emberünket. Hogy azokat meg lehet érteni. Azt mondták, túl fáradtak, és kész. De az a másik három a buszra is sajnálta a pénzt, meg gyalog is rest volt elindulni. Az ilyeneket még az isten is kiköpi a szájából. Hiába, ezek az adorjánfaiak mind ilyenek. Tétlenek, és a fogukhoz verik a garast. A nagyobbik Rózsa a fejét rázta, a kisebbik hangosan tiltakozott. De mi többen voltunk.

– Hacsak nincs valami nő a dologban. És amiatt maradtak – nézett rám Gyürkös.

– Akkor mindjárt más a leányzó fekvése – toldotta meg Szommer.

Most meg én kussoltam.

Stoppolással nemigen próbálkoztunk, nem is lett volna sok értelme. Néha ránk dudált egy autó, egy fehér Mercedes le is lassított. A sötét napszemüveges, fehér ruhás pilóta áthajolt az anyósülésen, és a lehúzott ablakból ránk kiáltott:

– Hova-hova, nyári mikulások?

Azzal rálépett a gázra, és elhúzott. Nem is csoda. Szommer a torzonborz szakállával tényleg úgy nézhetett ki, mint egy nyári Mikulás, a hátunkon vagy oldalunkon puttonynak ott cipeltük a táskát, az ábrázatunk borostás volt, és az átizzadt vadnyugati póló, a bitumenfoltos, mocskos nadrág meg cipő sem úriemberre vallott. Ilyen toprongyos alakokat még a Szent Kristóf se vett volna fel maga mellé, ha véletlenül erre jár. Később egy másik lassító kocsiból az anyósülésről szólt ki valaki:

– Takarodjatok vissza, ahonnan jöttetek!

Aztán egy harmadikból az anyánkba küldtek el bennünket, amiért a rossz oldalon megyünk. Gyürkös megállt. Nemcsak beszélni, hanem gondolkodni is szeretett mások helyett.

– Igaza van az ürgének. Gyalogosan bal oldalon, a forgalommal szemben kell haladni. Benne van a Kreszben.

– Zárt alakzatban viszont az úttest menetirány szerinti jobb szélén – próbáltam ellenkezni vele. Nem sokkal ezelőtt vizsgáztam vezetésből, és fejből fújtam az egészet.

– Ez neked zárt alakzat? Ez disznócsürhe. Gyérünk át! – Azzal intett a többieknek, és elindult a túloldalra. Csak a két Rózsa követte.

– Most legalább többségben lesznek – nézett utánuk Szommer. – Kettő az egy ellen.

– Ugyan már! Ez a böszme meg a hebrencs úgy táncol, ahogy fütyül nekik – szólalt meg az egész úton először Antal. – Előbb-utóbb fel is fogja venni őket valaki.

– Várd ki a végét!

Ha ezt más mondja, akkor rendben. De Szommer-től kevés volt.

Egy darabig egy vonalban mentünk, aztán ők egy kicsit lemaradtak. Nálunk Szommer diktálta az iramot, Gyürkösnek viszont csak a nyelve forgott szaporán, a lába nem. Egy jó fél óra múlva mégis az ő számítása vált be. Az integetésükre úgy ötven méterre mögöttünk valaki hangos fékcsikorgással tényleg megállt. Arra fordultunk hátra. Gyorsan átszaladtak hozzá, váltottak vele egy-két szót, beültek mind a hárman hátul, és a következő pillanatban egy vén csotrogány húzott el mellettünk nagy dérrrel-dúrral, mintha szét akarna esni, ezek meg vígan mutogattak vissza ránk az ablakon keresztül.

– Nem kéne mégis átmennünk a túloldalra? – folytatta tovább az abbamaradt beszélgetést Antal.

– Te, Antal, agyonvágglak egy hanttal, ha folyton kötekedsz velem! – zökkent vissza a szokott kerékvágásba Szommer. – Megmondtam, hogy várd ki a végét.

Mi legfeljebb azzal vigasztalódhattunk, hogy közben a nap lassan lement, már nem sütött a szemünkbe, és a levegő is hűvösebb lett. A szemből jövő kocsik lámpái egyre fényesebben világítottak. Egy jó óra múlva aztán utolértük őket. Az öreg csotrogány félrebillenve állt az árokban, egy kakadu frizurás, szakadt fickó meg egy hozzá hasonló nő toporgott körülötte, a nő éppen a mobilját nyomkodta, mint süket a csengőt. Gyürkösök meg ott üldögéltek az árok partján.

– Kisodródott! – mondta Gyürkös. – Pedig figyelmeztettem, hogy hajtson lassabban. Mire azt mondta, hogy ne pofázzak bele. Utasnak kuss. Különösen potyautasnak.

– De legalább ép bőrrel megúsztuk – tette hozzá a nagyobbik a Rózsa, akit úgy megviselhetett a dolog, hogy íziben megjött a szava.

Szommer gondosan végigtapogatta őket, majd foghegyről odavetette Antalnak:

– Hát nem megmondtam, hogy várd ki a végét. Itt a vége...

Nekünk pedig teljesen elment a kedvünk a stoppolástól, bár eddig se nagyon csipkedtük magunkat érte. Maradtunk a két lábunknál. Mi a jobb oldalon, a másik három továbbra is a bal oldalon.

2.

Éjfél körül értünk el a dabrókai benzinkúthoz. Az már jóval túl van az út felén, és éjjel-nappal nyitva tart. Szusszantunk egyet. De csak tizenöt percre. Ennyit adott Szommer, hogy hajnalhasadásra otthon lehessünk. Sört meg üdítőt rendeltünk, aztán kiültünk a csillagos ég alatt a székekre, és lassan iszogattunk. Hogy éppen beleférjen a tizenöt percre. A két Rózsa odabent maradt. Egyszerre csak láрма meg dörömbölés hallatszott ki a tárt ajtón keresztül. Berohantunk. Hát ott bent javában állt a csihi-puhi. A nagyobbik véres fejjel éppen egy kigyúrt fickót ütött le, mint a gyalogbékát, egy másik ott feküdt kinyúlva az asztal alatt.

– Azt mondták, koszos migránsok vagyunk – mondta a kisebbik. – Mire a bratyó berágott. Az egyiket rögtön leütötte, erre a másik hátulról fejbe vágta egy szódásüveggel. Na, erre az következett.

A bratyó abba se akarta hagyni. Úgy kellett lefognunk, különben darabokra szedi mind a kettőt. Éppen olyan erős volt, mint amilyen mulya.

– Hagyjatok! Ez csak a kezdet – erősködött még velünk is.

– Igazad van! Mit iszol? – szerelte le Szommer.

– Még egy felest!

Meg is kapta. De nem itta meg, hanem a vérző sebére öntötte fertőtlenítőnek. Aztán beledörzsölte a hajába, és megrázta a fejét. Jó sok haja volt, közepen egészen lenőtt az orra tövéig. Szommer rácsodálkozott:

– Nahát!

– Kell rá még egy, nehogy elmérgedjen! Inni is kettőt ittam – nyílt ki a csipája a nagyobbik Rózsának.

Szommer rendelt neki még egyet, és megkérdezte:

– Ilyen mély a seb?

– Nem mély, csak hosszú. – A második felest is magára öntötte, beledörzsölte a hajába, majd megint megrázta a fejét.

– Nem csíp?

– Most már nem.

És mehettünk is tovább. Mi jobbról, ők hárman balról. A dabrókai benzinkút után még a csillagokban gyönyörködtek. Odaképzeltük a Tejútra a Göncölszekeket, hogy arra milyen jó volna most felülni, és kényelmesen hazakocsikázni. A forgalomra nemigen kellett már figyelni. Csak nagy ritkán húzott el mellettünk egy autó, amelyik meg szemből jött, annak be volt kapcsolva a reflektora, így már messziről észrevettük.

Aztán egy szűk fél óra múlva valahonnan a hátunk mögül hirtelen dörgés hallatszott, az ég alján villám rángatózott végig, Gyürkös pedig egyszerre felcsapott időjósna.

– Megázunk, mint az ürge! Olyan zuhé lesz ebből, hogy na! – kiáltott aggodalmaskodva a túloldalról, és nyomában a másik kettővel át is jött hozzánk. Ijedtünkben összeszaladtunk, mint a szegény ember malacai.

És lett is zuhé. Alig tíz perc múlva úgy elkezdett szakadni, mintha dézsából öntenék. Először valami fát kerestünk, hogy bemeneküljünk alája. Több is volt a közelben, az út mentén, már rohantunk is volna oda, de Gyürkös azt mondta, azt ne. Oda csak be legkönnyebben a villám. Ha ő mondja! Aztán lassanként megéreztük, hogy nem is olyan rossz ez az eső. Langyosabb volt, mint a zuhany a lakókocsink mosójában.

Szommer elrikkantotta magát:

– Jól esik, mi?

Tudtuk, hogy megint valami csapdát állít, de azért egymás szavába vágva mégis igazat adtunk neki:

– Jól.

– Jobban, mint kis búcsúban egy nagy pofon. – És csettintett hozzá a nyelvével.

Erre többen a hegyibe vetették magukat, hancúrozni kezdtek, birkóztak, mint a gyerekek, akik nem bírnak magukkal. A cuccainkat egy kupacba dobáltuk, hadd ázzanak magukban, úgyis mosnivaló van bennük. Levetettük a pólót, kitártuk az ég felé az arcunkat, a zuhogó víz lemosta róla az egész napi izzadságot meg az út porát, a nagyobbik Rózsa hajából pedig kiáztatta a megszáradt vért meg a két fél pálinkát. A szagát is érezni lehetett, de még mennyire!

– Kisüsti! – kurjantotta bele valaki a sötétbe.

– Szilva! – felelt neki a másik.

– Inkább barack! – mondta a harmadik.

– Sárga! – folytatta a negyedik.

Ettől az egész társaság megrészegetett, és mindenki elmondta a magáét. Még az is, aki az egész úton meg se nyikkant:

- Körte!
- Vilmos!
- Alma!
- Cseresznye!
- Törköly.
- Vegyes!
- Dió!

– Azt idd meg te!

Ez már megint az első kiabáló volt.

– Az anyja szentségit! – Ez meg a nagyobbik Rózsa, aki kimaradt az első körből. – Pálinkában még úgysem fürödtem. Borban már igen, de pálinkában nem! – És bambán vigyorgott hozzá, hogy mekkora sikere lett a hajába dörzsölt fertőtlenítőszerének. Ennyit talán még egész életében nem beszélt egy huzamban.

Tizenöt percig, ha tartott az egész. Éppen elég volt az alapos mosdásra meg a hancúrozásra. Ilyen kora hajnali időben még úgysem mosdottunk soha, hancúrozni meg pláne nem hancúroztunk. Kifacsartuk a pólót, volt, aki még a nadrágot, cipőt is levetette, és lábat mosott. Szinte újjászületve indultunk tovább. Az aszfalt meleg gőzt lehelt a lábunk alá, mint a gőzfürdőben. Ilyen helyekre úgyis ritkán járunk. Az ég hamarosan újra kitisztult, és amikor egy kis idő múlva felpillantottunk, már megint ragyogtak a csillagok. Csak most sokkal fényesebben. Nem tudtuk

pontosan, hol tartunk, de már nem lehetett sok hátra. Egyszer csak megszólalt Szommer, és közben a szemét meresztve hátrafelé fordult:

– Nem hallottatok valami reccsenést?

– Reccsenést? – kérdeztük többen is, és valami jóban reménykedve mi is hátrafordultunk.

– Azt hát. Biztosan hasad a hajnal. Annak ilyen a hangja. Nekem jobb fülem van. Meg a szemem is jobb. Nézzétek csak!

Azzal mögénk, messze az út végére mutatott. És tényleg! A sötét ég alján keskeny, piros sáv látszott, mintha vékony színes ceruzával húzták volna oda. Az utat kísérő fiatal erdőben korai madarak csicse-regtek boldogan. Túlról, a szárítózó rétek felől olyan illat terjengett, amilyent még nem éreztem soha. Még a kisüstinél is sokkal jobb. Meg a szilvánál, baracknál, körténél, almánál, cseresznyénél, törkölynél, vegyesnél is. Nem is szólva a dióról.

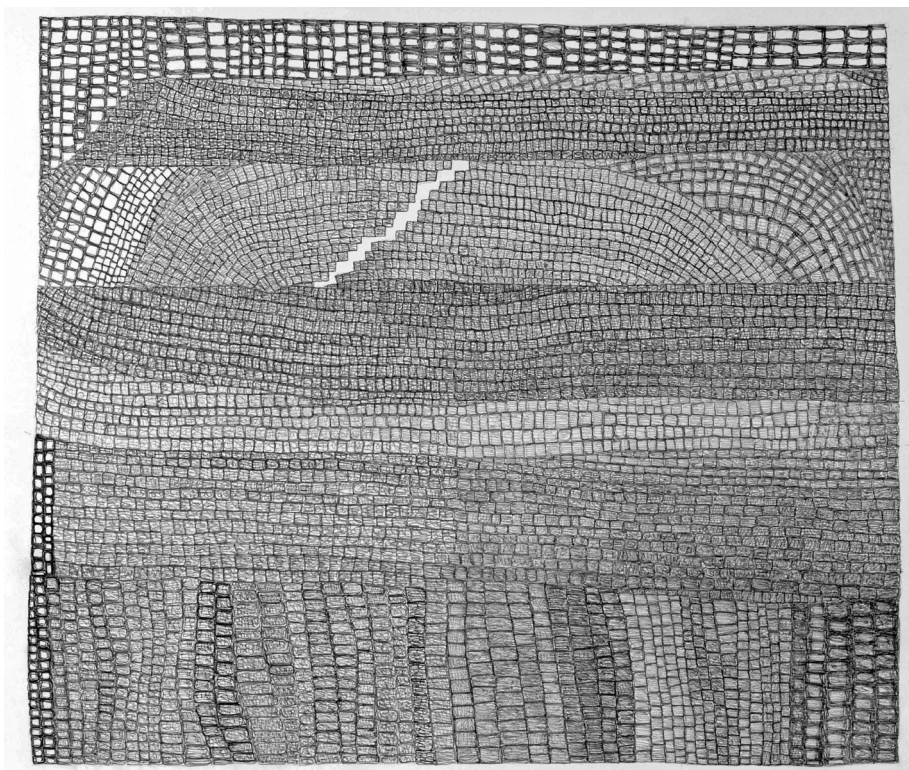
– Na, mit mondtam nektek?

– Hogy mire hasad a hajnal, hazaérünk – hagytuk rá.

– Haza is értünk – mondta ki az áment Szommer.

– Haza – helyeselt Gyürkös.

A keskeny, piros sáv továbbkúszott felfelé az ég aljáról, és egyre szélesebb lett. Tíz perc múlva ott voltunk a bekötőútnál. Onnan nekünk már csak egy, a két Rózsának meg két kilométer.

Fegyverneki föld II.